

Bartiméus:

Visio

**Valproblematiek bij mensen
met visuele en verstandelijke
beperkingen**

Lotte Enkelaar, Fysiotherapeut en Bewegingswetenschapper Bartiméus

Aly Waninge, Lector Hanzehogeschool Groningen en Fysiotherapeut Visio

Bartiméus:

Visio

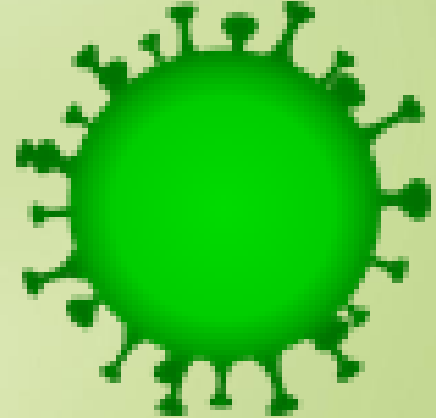
Waardoor vallen meer doden?

Verkeer

Valincidenten

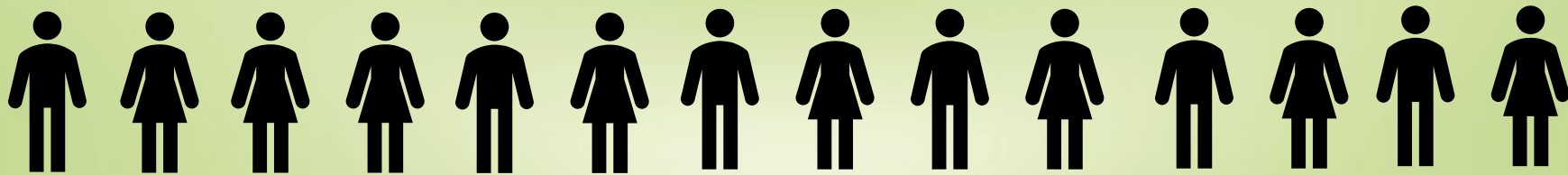
Corona

Bartiméus:

Visio

Overleden door val

In 2020 overleden 5234 personen a.g.v. val

14 mensen per dag

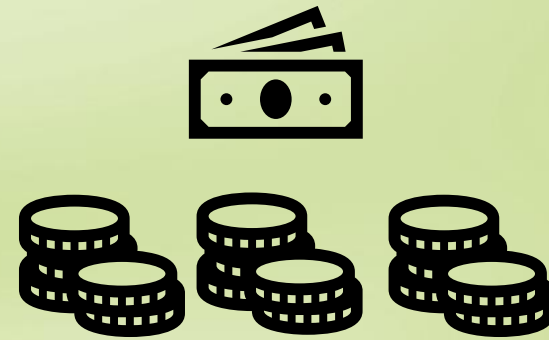
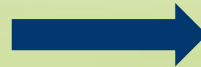
Bartiméus:

Visio

Ziekenhuis bezoek

Elke 4 minuten SEH
opname na een val

Totale medische kosten
valongevallen 1,09
miljard euro

Bartiméus:

Visio

Gevolgen Val

Letsel

Blijvende immobilisatie

Valangst

Bartiméus:

Visio

Waarom vallen ouderen?

Persoonsgebonden factoren;

Visus stoornissen

Valangst

Eerder gevallen

Incontinentie

Co-morbiditeit

Cognitieve stoornissen

Gedragsproblemen

Gebruik psychofarmaca

Mobiliteitsstoornissen

Omgevingsfactoren;

Drempels, Tapijtjes, Gladde vloeren, Schoenen

Bartiméus:

Visio

Veroudering Bewegingsapparaat

Trager reactievermogen

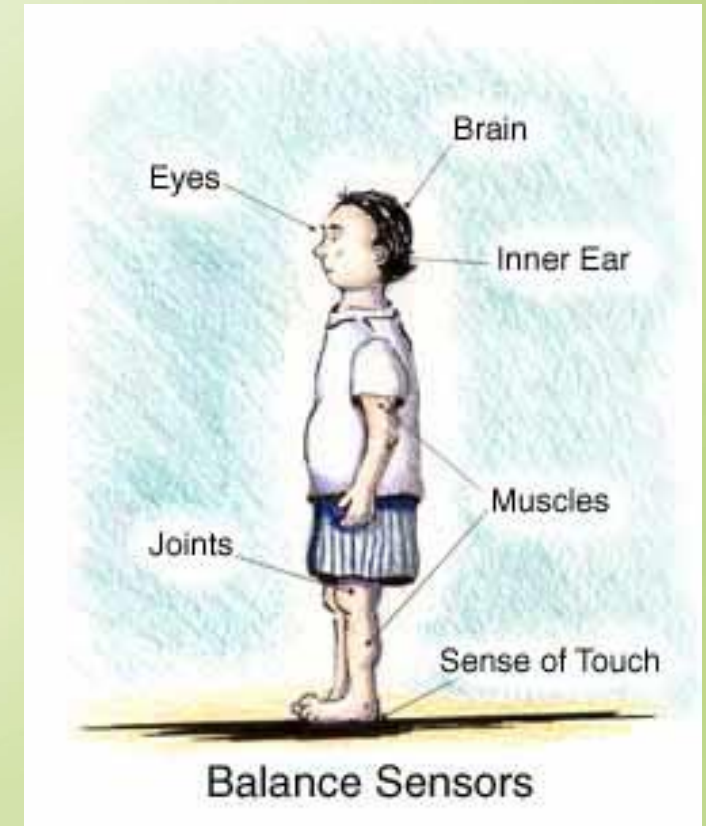
Minder spierkracht

Balans

Visus

Evenwichtsorgaan

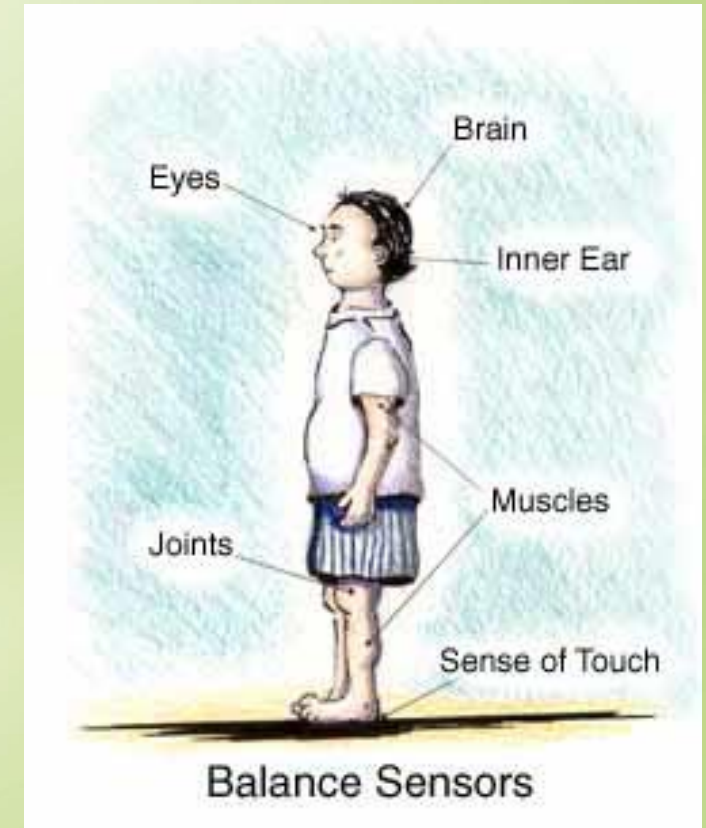
Houding en bewegingsgevoel

Bartiméus:

Visio

Invloed visus op balans

Bartiméus:

Vallen bij mensen met visuele beperkingen

- 1,7x zo grote kans om te vallen
- 1,9x meer kans op letsel

Belangrijkste visuele risicofactor

- Verminderde contrastgevoeligheid
- Verminderde diepte perceptie

Bartiméus:

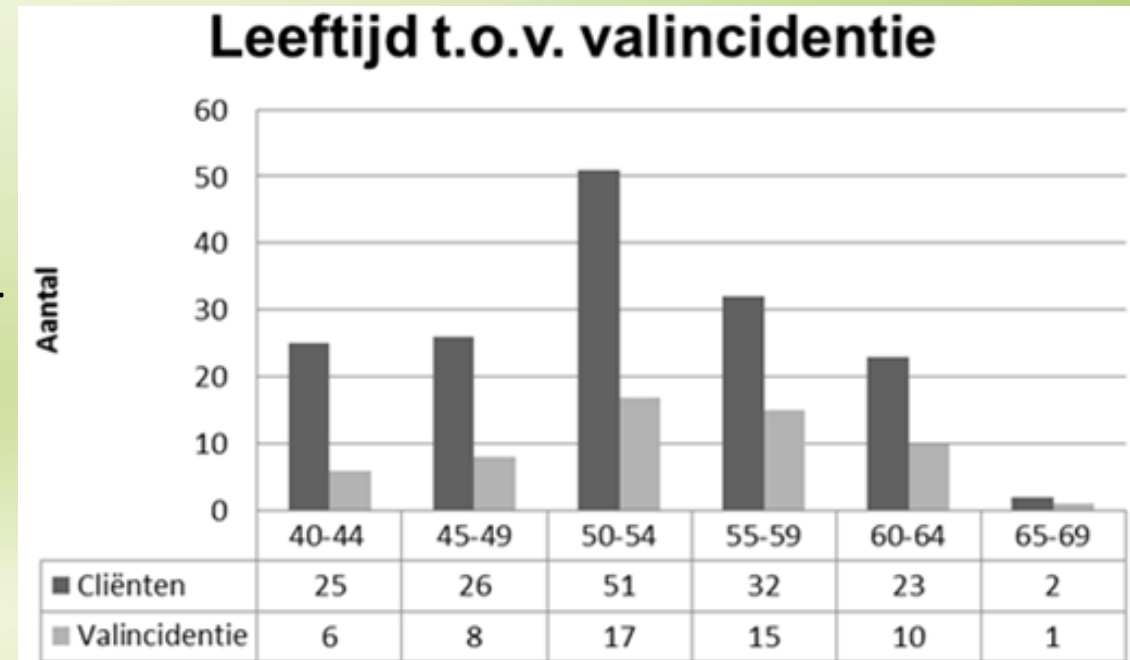

Vallen binnen Bartiméus Volwassenen VVB

Retrospectief 36% gevallen in 2013
58% letsel opgelopen bij val

Triasmeldingen 26% gevallen in 2021
43% letsel opgelopen bij val

Meeste vallen --> Oudere cliënten

Bartiméus:

Wie valt er vaker?

Visio

Slechtziende

Blinde

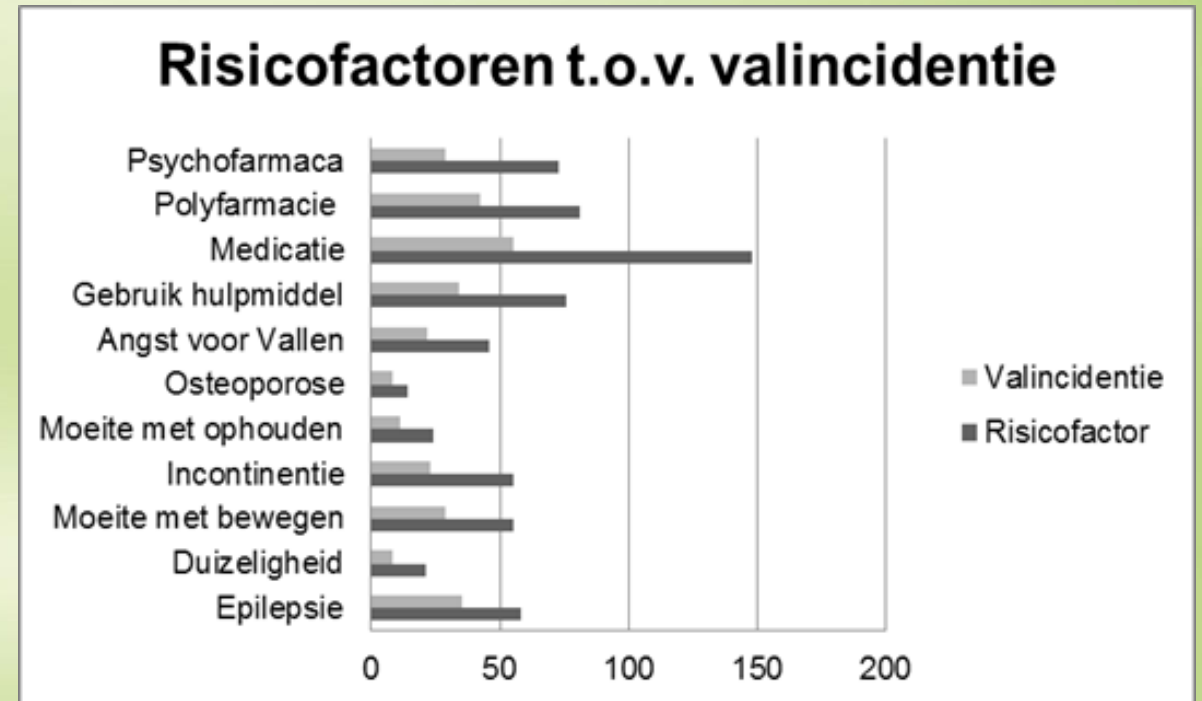
Bartiméus:

Visio

Waarom vallen volwassenen met VVB

- Oudere
- Slechtziende
- Zeer ernstige VB
- Medicatie
 - Polyfarmacie
- Epilepsie
- Moeite met bewegen
- Hulpmiddelgebruik

Bartiméus: Voorkomen van vallen

Review valpreventie bij mensen met visuele en verstandelijke beperkingen
British Journal of Visual Impairment. 2019; 37(2) 94–107

- Aanpassingen aan de omgeving.
- Screening waarom mensen vallen en daar per persoon wat aan doen.
- Oefenprogramma's
 - Kracht en –balanstraining.
 - Valtraining m.b.v. Judotechnieken en hindernissenparcours.

Bartiméus :

Valpreventie binnen Bartiméus

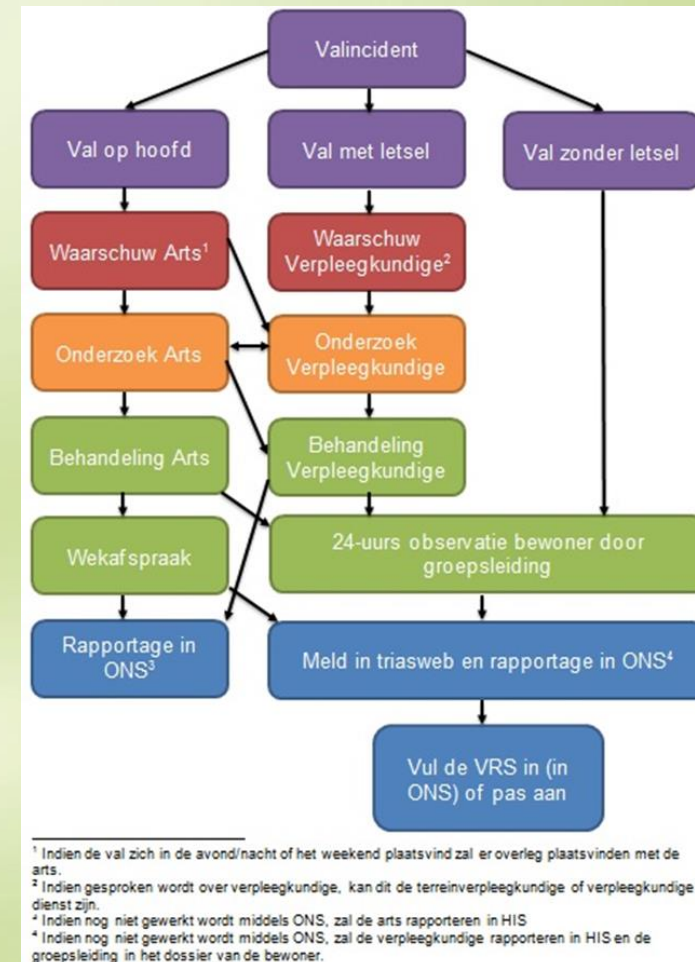
- Productontwikkeling
 - ValRisiko-Score(VRS)
 - Motorische testen voor valscreening

ValRisiko-Score(VRS)			
Naam cliënt: Geboortedatum: Adres:		Naam cb-er/evv-er: Datum: Huisarts:	
Wat is de mate van verstandelijke beperking? O geen O licht O matig O ernstig O zeer ernstig O niet vastgesteld			
Omcirkel in onderstaande tabel het juiste antwoord, uitleg van de vragen staan in de VRS handleiding(z.o.z.).			
1. Welke mate van visusstoornis is bij de cliënt van toepassing?	2. Slechtziend 1-Blind	11. Is de cliënt afgelopen kalenderjaar gevallen?	2-Ja 0-Nee 0-Onbekend
2. Welke mate van gehoorstoornis is bij de cliënt van toepassing?	0-Geen stoornis 1-Slechthorend 1-Doof	12. Is er bij de cliënt sprake van angst voor vallen?	1-Ja 0-Nee 0-Onbekend
3. Is er bij de cliënt sprake van epilepsie?	1-Ja 0-Nee	13. Verplaatst/orienteert de cliënt zich binnenshuis in een vertrouwde omgeving, zelfstandig zonder hulp van begeleiding?	1-Ja 0-Nee
4. Is de cliënt bekend met duizeligheid?	1-Ja 0-Nee 0-weet ik niet	14. Verplaatst/orienteert de cliënt zich zelfstandig, zonder hulp van een begeleider, buitenshuis op het terrein van wonen en/of werken?	1-Ja 0-Nee
5. Is er bij de cliënt osteoporose geconstateerd?	1-Ja 0-Nee	15. Verplaatst/orienteert de cliënt zich zelfstandig, zonder hulp van een begeleider, op openbaar terrein?	1-Ja 0-Nee
6. Is er sprake van incontinentie?	0-Ja 0-Nee 1-nee, maar ik heb wel moeite met het ophouden van urine en/of ontlasting.	16. Is de cliënt overdag zonder aanwezigheid van begeleiding in de woonruimte?	1-Ja 0-Nee 0.5-soms
7. Heeft de cliënt moeite met bewegen?	2-Ja 0-nee 1-soms	17. Is de cliënt 's nachts zonder aanwezigheid van begeleiding in de woonruimte?	1-Ja 0-Nee 0.5-soms
8. Maakt de cliënt gebruik/ incidenteel gebruik van een hulpmiddel?(bijvoorbeeld: rollator/rolstoel/aangepast schoeisel)	1-Ja 0-Nee 0-Onbekend	18. Hoeveel beweegt de cliënt dagelijks bij elkaar opgeteld?(ind. sportief bewegen)	0-0-14 minuten 0.5- 15-30 minuten 1- >30 minuten
9. Gebruikt de cliënt medicatie?	1-Ja, minder dan 5 2-Ja, vijf of meer dan 5 0-Nee	Totaal score: <i>Eventuele opmerkingen:</i>	
10. Betreft de medicatie één of meerdere middelen?	1-Psychofarmaca 1-Cardiovasculaire 0.5 – Overige(omcirkel) <ul style="list-style-type: none">o antiepilepticao analgeticao anti-diabetica/insulineo urologicao anti-parkinsono anti-vertigoo antihistaminica 0-Nee		
! De uitleg van medicatie is te lezen in de VRS handleiding.			
BELANGRIJK: O De cliënt is het afgelopen kalenderjaar 2x of meer is gevallen > neem contact op met O Er is bij de cliënt mogelijk blijvend verandering in het beweegpatroon/fysieke gesteldheid opgetreden, recent of afgelopen kalenderjaar > neem contact op met			

Bartiméus:

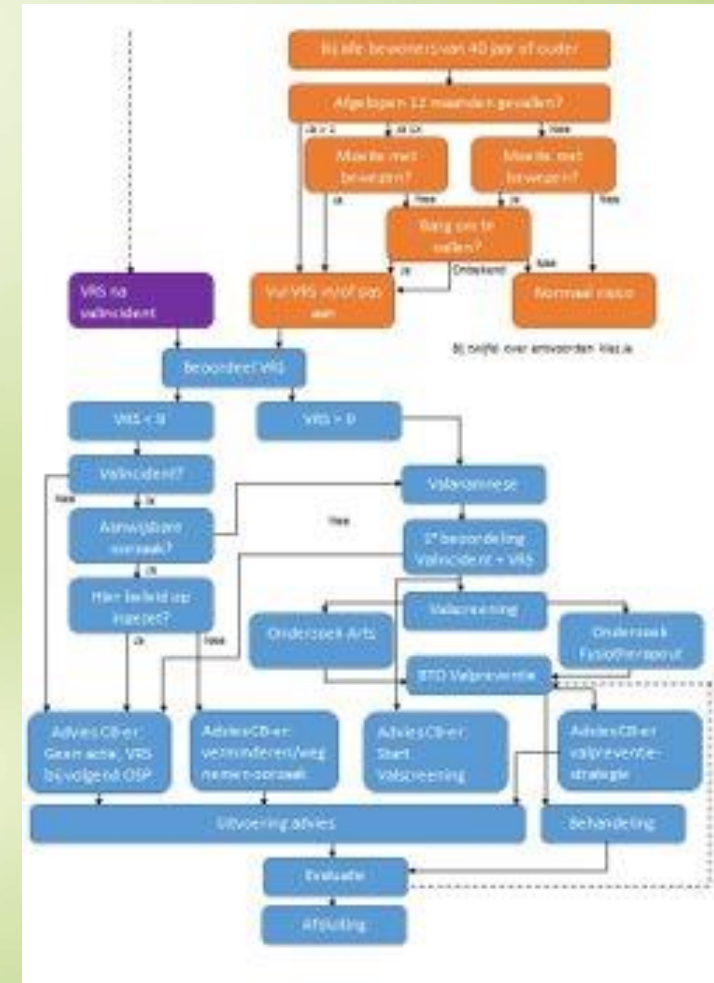
- Productontwikkeling
 - ValRisico-Score(VRS)
 - Motorische testen voor valscreening
- Procedure “Wat te doen na een val”

Bartiméus :

- Productontwikkeling
 - ValRisico-Score(VRS)
 - Motorische testen voor valscreening
- Procedure “Wat te doen na een val”
- Richtlijn Valpreventie → implementatie

Bartiméus:

Visio

Trainingsprogramma

Bartiméus:

Visio

Aanpassingen Hindernisbaan

Verschillende
aanpassingen:
slechtziend - blind

Contrast qua
kleur of
formaat/dikte

Stokken
boven in
pionnen
steken

Anti slip
gebruiken bij
onderdelen die
los liggen

Kunnen we
geluid gebruiken?

Bartiméus:

Visio gericht op gezonde leefstijl en preventie

Sinds 2011:

- jaarlijks testen van fysieke fitheid (conditie, balans) - > ook voor mensen met visuele en (zeer) ernstige verstandelijke beperking
- beweegplan voor iedereen -> bewegen inbouwen dagelijks leven

Vanaf 2019

- Specifieke programma's gericht op kracht- en conditie verbetering en behoud
- (Vries -> fitnessprogramma, beweegbanken; Breda -> bootcamp)

Bartiméus:

Visio

Visio - preventie richt zich op

Conditie

Spierkracht

Balans en houding en bewegingsgevoel

De gehele doelgroep

Bartiméus: Visio

Valpreventie bij Visio

Voorbeeld nemen aan Bartiméus, gebruik maken van elkaars expertise.

Behouden inzet op preventie, want daarbij...

bewegen is leuk!

Bartiméus:

Visio

Andere valpreventiemogelijkheden?

- Multifactoriële screeningen en individuele interventiestrategieën
- Hindernisbaan
- Oefenprogramma's
- Wandelprogramma's
- Iets anders

Bartiméus:

Visio

Starten met valpreventie?

- Bekijk meldingen valincidenten in detail
- Begin bij frequente vallers
- Screen omgeving met checklijst
- Pak het multifactorieel/multidisciplinair aan

Bartiméus:

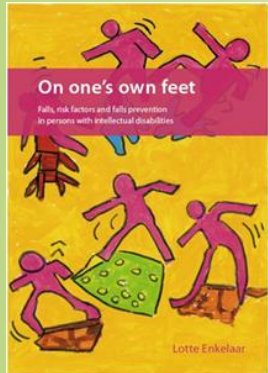
Visio

Vragen?

Bedankt voor jullie aandacht

lenkelaar@bartimeus.nl

AlyWaninge@visio.org

Proefschriften te vinden via:

Radboud Universiteit

<https://repository.ubn.ru.nl/bitstream/handle/2066/125602/125602.pdf?sequence=1>

Hanze Hogeschool

[Proefschrift Waninge.pdf \(hanze.nl\)](#)

[Proefschriften \(hanze.nl\)](#)